

nosti práv po njih priprostosti zlagovati in na njih zaderžanje obračati; jim lepoto in ljubeznjivost čednosti v živih zgledih in prigodbah kazati; jim posebno strah božji in vedni spomin na njegovo vsigapričnost, živo čutilo sramožljivosti in poštenosti, pokoršino do starišev in prednikov, in pravo serčno ljubezin do vsih ljudi vdihovati. Kar je pri tem poduku — so pristavili — še posebne zamerljivosti vredno, je to, de se tudi škodljive vraže, katerih je toliko med ljudmi, tukej nar ložej vstavijo in zatirajo; kér pri odrašenih — so djali — kateri so jih že od mladosti navzéli, in kateri, jih tokó rekoč za vérske resnice imajo, je grozno teško, jih iztrebiti in izruvat; veliko ložej in gotovši pak se to pri otrocih storiti da, pri katerih še niso tokó globoko ukoreninjene. —

b) K temu podučanju — so dalej skladali — pristopi tudi še djanska vaja in napeljevanje k lepimu in pobožnimu zaderžanju. Zató — so djali — se vsak šolski uk z molitvijo začne, in z molitvijo končá; in pred ali po šoli tudi otroci v cerkev k maši gredó. Obá učenika, duhovni in šolski, si prizadevata, jih vaditi in napeljevati k spodobni in krepostni obnaši, in posebno tudi h krotkimu, mirnimu in priljudnimu vedenju med sabo, in do vseh drugih. Kokó imenitna de je ta skerb — so tukej pristavili — de se otroci précej v pervih létih h krotkosti in perljudnosti navadijo, jih malo práv spozná, desiravno je tokó lahko spreviditi. S takóšno navado se namreč odverne in prekosí — so djali — njih prihodna nepriljudnost in srovost, ktera je mati in korenina veliko nar gerjih nerodnost in pregreh. Kaj družiga — so djali — kakor ravno nepriljudnost in srovost je navaden vzrok toliko nasprotnih (vzajemnih) razžalénj in zdražb med ljudmi, toliko jeze, sovraštva in mašovanja! Od kod pride — so djali — toliko tepežev in bojev, zlasti med mladim ljudstvom, od katerih skoro vsako leto slišimo, in iz katerih se nekteri clo z ubitjem končajo? Od kod toliko srovih in grobih gospodarjev, kateri s svojo ženo in družino gerdo delajo, se vedno zaderajo in jezé, in skorej nobene lepe besede iz ust dati nemorejo? Od kod toliko preprirov in sovraštva med sosedi? — Od kod toliko nespametnih pravd, velikrat zavolj nar manjših rečí? — Lahko bi te prašanja še dalej gnal — so rekli — vunder sedaj nimam ravno v mislih, vam pridige narejati. Že iz tega maliga lahko sprevidite, kokó imenitno je, de se mladost zgodej h krotanju jéze, k mirnosti, prizanesljivosti, priljudnosti in dvornosti navadi.

(Dalje sledi.)

Ponižna prošnja do mestnih hišnih gospodarjev.

Ne zamerite, častitljivi hišni gospodarji! de se en réven gostáč (Inwohner) s ponižno prošnjo k vam približa. Dobro véim, de se težavne rečí podstopim, in de skorej moje upanje, od vas vslišan biti, prederzno imenovano biti zasluži. Zakaj vidim, kokó obervi povzdigjete, in nos vihate, kader kdo naše enakosti memo vas gré. Tode prosim vas, pomisliti: de, čeravno mi sami na sebi nič imenitnosti nimamo, kér bi brez vaše milosti clo stanovati, in potem takim tudi živeti ne mogli; smo vunder po ti plati za vas imenitni in vašiga poštovanja vredni, kér k vaši lastni imenitnosti pripomoremo. Zakaj, če bi nas ne bilo; kje bi bile vaše hišne obresti, to je, tiste plačila, ktere vi vsako leto o s. Jurji in s. Miheli od nas prejimate? — ktera dva časa (memo grede in práv tiho nej bo rečeno) sta edina časa v letu, kjer nam take priklone delate, koker se človeku do človeka spodobi. — Ta resnica, in še dva druga sprevida mi dasta pogúm,

zaúpno pred vas spopiti, in sojo prošnjo vaši milosti in velikodušnosti podkloniti. Ta dva sprevida pak sta prvič: de je moja prošnja do vas, clo majhna, in drugič: pri vsi soji majhnosti ne manj ko na sedem — pravim — sedem stebrov operta.

Prošnja namreč samó v tem obstoji, de bi vi sedež pozimi, kader je ledéno, tlak (Trottoir) pred sojimi hišami nemalo z žaganjem ali ivêrjem ali drobnim peskam (tode zavolj gospé in gospodičin dobro zamerkejte: z drobnim peskam) ali s kako drugo tako rečjó potresti dali. To, in nič družiga, je moja prošnja do vas.

Sedež pa zaslišite še nje vzroke, ali stebre, na ktere je operta. *Pervič* véste, de se na ledénih kamnih clo lahko pade, in ena ali več kosti polomi. De to ni kej preveč prejetna reč, ne mislim, de bi dvomili! — *Drugič* vam nemore biti neznan, de je več kamnov na vašim tlaku močno ranjenih, in de nekterim ena, drugim obé ledvici, tretjim celo oserčeje manjka; tokó de bi taki kamni, po léti, kader je suša, práv lahko za kapnice (štérne) služili. De se na takih kamnih še veliko ložej kako neprijetno ponižanje života zgodí, vaši previdnosti nemore biti skrito. *Tretjič* ni vselej tokó svitlo, kakor takrat, kader vi dan zagledate, ali iz postelje vstanete; in zjutrej zgodej, ali zvečer pri lučih je nevarnost še veliko večí. *Čertitič* ne smete pozabiti, de se jih med memo gredočim več najde, kateri so že postarni ali stari, in torej vašiga posebniga poštovanja in skerbí vredni. *Petič* se jih tudi ne manjka, kateri imajo kratik pogled, ali pa clo kurje oči, tudi ti so vašiga posebniga usmiljenja potrebni. *Šestič* vas prosim v premišlik vzeti, de, če moja prošnja spolnite, ne bote le nam gostačam, ampak tudi sojim gospém in gospodičnam vstregli. — K temu razlogu, mislim, de ne bote mogli gluhi ostati! — *Sedmič* bi vas mogel k takimu usmiljenju tudi izgled drugih mestnjanov podbudovati. Bil sim že drugod v več mestih, in sim vidil, kokó so tam vsi, ali skoro vsi gospodarji, brez de bi bili na kako viši povelje čakali, ob takih dneh, kjer je bilo ledéno, že pred zôram soj tlak pred hišami z žaganjem ali ivêrjem potresti dali; in mislim, de bi vi, ki imate enako lepe in velike hiše, nesmeli zadej ostati. —

Če se vam pa pri vsem tem moja prošnja, desiravno je na toliko stebrov operta, ali ne dosti spodobna, ali pa premalo pravična zdi; zlasti, če se bojite, de bi vam vaše gospé, ali pa morebiti sedež, ko je pust, tudi vaše gospodične ne pripustile, tokó globoko v dnarnico (Casse) seči; — i no! tokó pa en kos, ali en del te butare na nas odvalite, in — séžimo si v roke; sej véste, kar pregovor pravi, de z zedinjenimi močmi se čudno veliko stori. Ostanem vaš ponižni sluga

Dopis iz Radgona. *)

4. Prosenca 1847.

Z letino moremo zadovoljni biti. Res je sicer, de je tudi pri nas ves živež dražji. Dervenka pšenice se za 4 gold. srebra, reží pa za 3 gold. lahko oddá. Vina smo pol več, ko lani dobili. Radgonskiga štertinjak od 60 — 70 gold. srebra, Lotmerskiga od 70 — 100 gold. srebra cenijo. Sadja nismo skoro clo nič imeli, in kar ga je bilo, je rado gnjilo.

V listi 48. pretečeniga leta sim pismo vsim dušnim pastirjem štel (bral). Znete, kaj sim si tú mislil? Saj se kmetje in rokodelci, za ktere so Novice posebno pisane, v šolah poleg nemškiga, niso tudi dovelj slovenskiga šteti (brati), pisati, in svoj materni jezik ljubiti učili. Ne znam, ali práv imam, meni se pač zdí, kje de v tem germi zajé leží.

*) Za poslane popravke „imenika“ se práv lepo zahvalimo.